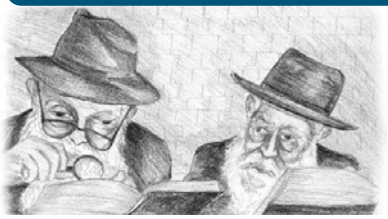
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת במדבר ■ כ"ז אייר ה'תשפ"ג ■ 17.05.2023 ■ גליון מס' 735

לקח סיפורי המדבר

/ הרב יעקב הלוי פילבר

פרשיות התורה יש בהן מצוות ויש בהן סיפורים, המצוות הן נצחיות ונכתבו לדורות, אך על הסיפורים שבפרשיות התורה יש לשאול האם הם מתארים מצב שארע בשעתן בלבד או שיש בהם גם מסר לדורות? כבר על בריאת העולם הביא רש"י את דרשתו של רבי יצחק המסביר שהדברים נכתבו לתת תשובה לטענת האומות כנגד זכותנו על ארץ ישראל. ועל ספר בראשית כולו אמרו לנו חז"ל: "מעשי אבות סימן לבנים", שסיפורי האבות נכתבו ללמד אותנו איך לנהל את חיינו בעתיד. גם ספר שמות שהוא "ספר הגלות והגאולה ממנה", אמר עליו הנביא מיכה [ז ט]: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". המלמד אותנו שכל מה שאירע לאבותינו בגאולת מצרים יחזור על עצמו גם בגאולה העתידה, כך גם סיפורי ספר שמות יש בהם גם אמירה לדורות. וכאן אנו שואלים האם גם מסיפורי אבותינו במדבר יש אמירה לדורות, ואם כן, מהו הלימוד הגדול שאנו יכולים ללמוד מסיפורי ספר במדבר על החיים העתידיים שלנו? כבר בברית בין הבתרים שירטט לנו הקב"ה את מסלול גאולתו של העם היהודי ככתוב: "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי . . . ודור רביעי ישובו הנה (לא"י)" ופירוט המסלול הזה מהגלות לארץ ישראל חוזר על עצמו גם בהתגלות למשה בסנה, שם הקב"ה מתווה למשה את מסלול גאולתו של עם ישראל ככתוב: "וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא (מצרים) אל ארץ טובה ורחבה (א"י) אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמורי והפריזי והחוי והיבוסי". מהו הלימוד שאנו יכולים ללמוד מספורי המדבר?

סיפורי המדבר מלמדות אותנו שמסלול הגאולה ממצרים לארץ ישראל לא היה סוגה בשושנים, ללא הרף נעשו ניסיונות לשבש או לעכב את המסלול הזה. הניסיון הזה הוא כפול: האחד של אומות העולם והשני של עם ישראל, כבר שבוע אחר צאתם ממצרים מתחרט פרעה ואומר: "מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו". והוא מנסה עם חילו להחזיר את ישראל למצרים וסופם שהם טובעים בים. לאחר שהתגברו על המצרים בא עמלק להילחם עם ישראל ברפידים, מלחמה ללא סיבה ומבלי שישראל עשו להם דבר, וגם הם הוכו לבסוף לפי חרב. הניסיונות של האומות לעכב את ישראל לא היה רק בתחילת המסע אלא גם בסופו, סמוך לכניסתם לארץ מנסים סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן להילחם בישראל, וגם הם ניגפו ונוצחו. אליהם יש לצרף את ניסיון בלק ובלעם לקלל את ישראל ולגרשו מן הארץ, ניסיון שגם הוא נכשל ולא יצא אל הפועל. מכל הדוגמאות הללו אנו רואים שכל ניסיונות הגויים לא צלחו. במקביל אנו רואים שגם בעם ישראל לא הכול הולך למישרים, גם בעם ישראל קמו מפעם לפעם חלקים נרגנים וקצרי רוח שפועלים לשבש את מסלול הגאולה, וכאן דווקא הניסיון שלהם עושה פירות, ומסלול הגאולה משתבש ומתעכב. הדוגמא הבולטת לכך היא חטא המרגלים, שאילו לא מאסו ישראל בארץ חמדה ולא הוציאו דיבת הארץ רעה היו נכנסים לארץ בזמן קצר, עכשיו משלא רצו לעלות לארץ, לא רק שהם עיכבו את הגאולה בארבעים שנה, אלא נענשו שדור יוצאי מצרים לא יכנסו לארץ. סיפורי המדבר מלמדים אותנו שני דברים: א. לא הניסיונות של אומות העולם הם שיעכבו או ישבשו את מסלול הגאולה של עם ישראל. ב. שרק המחדלים וההתנהלות מהבית פנימה יכולים לעכב או לשבש את מסלול הגאולה.

סיפורי המדבר מלמדים אותנו שהאיום האמיתי על תהליך הגאולה אינו מאיומי הגויים אלא דווקא ממחדלי האיוולת של חלקים מבני ישראל, כמו המאיסה בארץ חמדה של המרגלים שהיו ראשי בני ישראל שהעם כולו נגרר אחריהם. וכך היו פני הדברים גם בבית שני, ששם לא האיום של המן ולא של אנטיוכוס הם שהביאו לחורבן עמנו אלא דווקא שנאת החנם שהיה בתוך מחנה ישראל, היא שהביאה לאובדן הריבונות, לחורבן הבית ולגלות ישראל מארצו. תופעה זו חוזרת על עצמה גם בתקופתנו, בתש"ח הוקמה מדינת ישראל, ובתשכ"ז חזרנו אל מרחביה של ארץ ישראל, ומאז ועד עתה מדינות

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

על מניין ומשמעותו
"באחד לחודש השני - בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים", אומר הקב"ה...
המשך בעמ' 2

שו"ת קיץ
האם בחג השבועות, הלכות ההפרדה שבין מאכלי חלב למאכלי בשר שונות משאר ימות השנה?...
המשך בעמ' 3

במדבר סיני
חומש הפקודים המספר את קורות עם ישראל בארבעים שנות נדודיו...
המשך בעמ' 3

סיפור לשבת
דעת תורה!!!
בעיר קלרש הסמוכה לקישינוב התגוררו שני יהודים עשירים שהשתדכו זה עם...

הדיבוק מבני ברק
בני ברק, שנת תש"ג או תש"ד. קולות מוזרים וגם סוג של גניחות...
המשך בעמ' 5

שביבים
סמקן ירקן וברקן...
מובא במדרש (במדבר רבה ב, ג): בְּשָׁעָה שֶׁנִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל...
המשך בעמ' 6

למה שבט לוי היה המעט מן השבטים?
"כל פקודי הלוים... שנים ועשרים אלף", רבנו אור החיים הקדוש זיע"א...
המשך בעמ' 8

נס עם בגדו של הפריץ
פעם עשה פריץ משתה גדול. קנה לו בד יקר לתפור ממנו מלבוש, ומסרו...
המשך בעמ' 9

ערב לבטל את העצמאות שלנו, אם במלחמת השחרור, אם במלחמת ששת הימים או במלחמת יום הכיפורים ועוד מלחמות שנסתיימו בתבוסתם, ואם קיימת סכנה לעתידה של ארץ ישראל בימינו היא לא מאומות העולם המנסים ולא יכולים, אלא מהמאמץ הבלתי נלאה של חלושי דעת וקצרי רוח מתוכנו לפגוע בזכותנו על ארצנו, ואנו תפילה כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב.

ויש בכך גם מסר לתקופתנו שהסכנה האמיתית להמשך תהליך הגאולה שלנו הוא לא מהאויבים הישמעאלים מבקשי נפשנו אלא דווקא מאחינו בני ישראל ככתוב: "מהרסיך ומחריביך ממך יצאו".

על מניין ומשמעותו

/ הרב יוסף גערליצקי - רב מרכז תל אביב ושליח הרבי מליובאוויטש לתל אביב-יפו

"באחד לחודש השני - בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים", אומר הקב"ה למשה ולאהרן: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם". פרשה זו (במדבר), בה מספרת התורה על מניית בני ישראל בהיותם במדבר, נקראת תמיד בתורה בציבור לפני חג השבועות, יום מתן תורתנו, מכך ניתן ללמוד שפרשה זו מהווה הכנה למתן תורה.

כל הסיפורים בתורה אינם העלאת זיכרונות בעלמא, כי אם חלק מ"תורה", כ"הוראה בחיים". הדברים אמורים במיוחד כאשר מגיע הזמן והתאריך שבו התרחש אירוע מסוים המסופר בתורה - או אז עלינו בוודאי להתבונן באירוע וללמוד ממנו, לקח והוראה למעשה בפועל.

סיפור זה של ספירת ומניית בני ישראל, יש בו בוודאי משמעות ותוכן רוחני נצחי. הרי המטרה הרגילה של מנין ומיפקד עם, אינם תופסות כל-כך מקום במקרה שלפנינו, שהרי - א. הקב"ה יודע את מספר כל הברואים, ועל-אחת-כמה-וכמה של בני ישראל בניו ועם קרובו. ב. בני ישראל שהו אז במדבר, רחוקים ומובדלים מן העולם כולו, כך שלא הייתה כאן גם המשמעות ה"טכנית" הרגילה של הבדלת והדגשת הדברים הנמנים, מן הדברים שמסביבם.

כדי להבין את המשמעות הפנימית-הרוחנית של הדברים עלינו לשים לב לעניינו של מנין בכלל.

כאשר מונים את כל בני ישראל - פירושו של דבר שמוצאים ומגלים את הנקודה הזהה האחידה המצויה בכל בני ישראל כולם. הרי כשמונים וסופרים קבוצת אנשים, כגון בני עם אחד, נמנים גדול וקטן במידה שווה. גם הגדול שבגדולים אינו נחשב ליותר מאחד וגם הפחות שבפחותים אינו נחשב לפחות מאחד. ספירה כזו מבליטה את הצד השווה, שהיא הנשמה האלוקית הקיימת בכל אחד ואחד מישראל.

זו משמעות הביטוי של חז"ל לגבי המניין של בני ישראל במדבר: "להודיע חיבתן" של ישראל.

להודיע. ספירה זו מדגישה ומבליטה קבל עם ועולם כולו, את חיבתם של בני ישראל כולם, את הנקודה היהודית האחידה והמשותפת לבני ישראל, הנקודה המייחדת את כל עם ישראל כולו, למגדול ועד קטן. יש כאן הצהרה, כביכול, והודעה מופגנת של הקב"ה: כל אחד ואחד מבני ישראל שייך ונמנה על העם הנבחר, אותו עם הנמנה באופן חביב ע"י הקב"ה באמצעות מנהיגיו-רועיו האמיתיים, משה ואהרון. תשומת הלב לרעיון זה נותנת לכל יהודי, בכל מצב שהוא, את האומץ והתוקף לעמוד איתן באמונתו ובייחודו, לא להתרגש ולא להתפעל מהפרעות, מ"מה יאמרו הגויים", ומן ההעלמות וההסתרים שבסביבה.

במיוחד לפני מתן-תורה, כהכנה לקבלת התורה, על כל יהודי לראות, לגלות ולשים לב לקשר שבינו לבין הקב"ה ותורתו כי הרי לכל יהודי יש קשר לתורתנו הקדושה.

עוד נקודה חשובה נלמדת מפרשה זו:

המניין צריך להיות "למשפחותם", כלומר - תחלה נמנית כל משפחה כיחידה שלימה, ואחר כך העם כולו על משפחותיו. דבר זה מלמדנו את ההנחה התורנית-יהודית בסיסית כי התא הראשוני שאותו צריך לטפח הוא - המשפחה. גם בדורנו, דור של פיזור ופירוד, כשכל אחד דואג לעצמו ולאנוכיותו - יש לבנות ולטפח התא המשפחתי, בו כל אחד משלים את השני. במסגרת התא המשפחתי לומד כל אחד לתרום לזולתו, לתת ולסייע. משום כך התורה מקדימה את "בית יעקב" - אלה הנשים - לפני "בני ישראל", "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל" (שמות י"ט, ג') שכן הנשים הן עמודי התווך של המשפחה. המשפחה הבריאה - גרעין ונקודת מוצא לקיום מצוות "ואהבת לרעך כמוך". (כאן גם המקום להעיר ולעורר על הצורך של טיפוח השיחה המשפחתית, כאשר כל בני המשפחה ישבו יחד - במיוחד בסעודות שבת קודש - וישוחחו ביניהם בדברי תורה שהם בעלי תוכן וערך נצחי). באמצעות חיי המשפחה היהודיים והמקוריים - חי וקיים עם ישראל דורי דורות.

(נערך משיחה של הרבי מליובאוויטש)

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלה: האם בחג השבועות, הלכות ההפרדה שבין מאכלי חלב למאכלי בשר שונות משאר ימות השנה?

תשובה: בספר 'נועם אלימלך'[א] כתב 'וגם אנחנו בחג השבועות התירו לנו חז"ל שלא להמתין אחר הגבינה השיעור כמו בשאר ימות השנה' וזאת משום שבחג השבועות אנו מראים את עצמנו בבחינה של מלאכים בשעת מתן תורה, ומצינו שהמלאכים אכלו אצל אברהם אבינו חלב ובשר, עכת"ד.

ומבואר מדבריו שבחג השבועות יש יותר מקום להקל בענייני ההמתנה שבין חלב לבשר שלא כבשאר ימות השנה, אמנם לא ברור בדבריו לאיזו 'קולא' הוא מתכוון.

כמן כן יש לציין למה שמביאים משמו של הגה"ק רבי אברהם מטשכנוב זצ"ל[ב] שבחג השבועות היה מורה שאפשר לאכול מאכלי חלב אחר בשר גם ללא המתנה של שש שעות אם ישן באמצע שנת צהריים כיוון ששינה גורמת עיכול. ומבואר שגם הוא סבר להקל בחג השבועות בהלכות אלו יותר משאר ימות השנה[ג].

אמנם כנגד זה עומדים לעינינו דבריהם המפורשים של גדולי הפוסקים, הפרי מגדים והמשנה ברורה[ד] שיש ליזהר בחג השבועות בכל ענייני ההמתנה, כמו בשאר ימות השנה ושלא לצאת שכרם בהפסדם[ה].

ויש להוסיף דהנה כתב ה'בית הלוי'[ו] שהטעם שאוכלים מאכלי חלב בחג השבועות הוא משום שהמדרש[ז] מספר שהמלאכים טענו שהם צריכים לקבל את התורה, ואמר להם הקב"ה שאין הם ראויים לקבל את התורה משום שלא שמרו על מה שכתוב בתורה 'לא תבשל גדי בחלב אמו' כשהיו אצל אברהם אבינו ואכלו בשר וחלב[ח], ואילו תינוק שלהם (של בני ישראל) כשבא מבית הספר ואימו נותנת לו פת ובשר וחלב אומר לה 'היום לימדני רבי לא תבשל גדי בחלב אימו' ומבואר שבזכות הזהירות של בני ישראל מתערובת חלב ובשר זכו לקבל את התורה, ומכאן יצא המנהג לאכול מאכלי חלב בחג השבועות כדי להראות את הזריזות וההרחקה שאנו נוהגים בין אכילת בשר לאכילת חלב ולהפך, ולהוכיח בכך שאנו ראויים לקבלת התורה. ומובן שלפי טעם זה אדרבה בחג השבועות יש יותר מקום להקפיד בענייני ההמתנה שבין בשר וחלב ולא להיפך.

ולהשלמת העניין אזכיר את ההלכה באשר להפרדה שבין מאכלי חלב[ט] למאכלי בשר, שעל פי השולחן ערוך[י] אפשר לאכול מאכלי בשר אחר מאכלי חלב באותה סעודה ללא המתנה של זמן ובלבד שייטול ידיו[יא] ויקנח וידיח את פיו, אמנם רבים נוהגים להמתין זמן של מחצית השעה או שעה וכן להסתלק מהסעודה החלבית על ידי 'ברכה אחרונה' ורק אז לאכול מאכלי בשר, והוא על פי דברי הזוהר הקדוש בפרשת משפטים[יב].

א - פרשת משפטים על הפסוק 'לא תבשל גדי בחלב אמו'
ב - עיין ספר 'פסקי תשובות' סימן תצ"ה הערה 37, וע"ע שו"ת 'תשובות והנהגות' ח"א סימן תל"א שהביא שמועה זו מבלי להגבילה דווקא לחג השבועות.
ג - ועיין עוד בבאר היטב סימן תצ"ד ס"ק ח' מה שמביא בשם ה'כל בו', ומה שכותב על כך ה'חק יעקב'.
ד - סימן תצ"ד ס"ק י"ז.
ה - וע"ע פמ"ג ליו"ד סימן פ"ט משב"ז ס"ק ג'.
ו - בפרשת יתרו.
ז - מדרש תהילים מזמור ח'.
ח - ועיין בספר ברכת פרץ על התורה פרשת וירא.
ט - ואין הדברים אמורים לגבי מה שמוגדר הלכתית כ'גבינה קשה'.
י - יורה דעה סימן פ"ט.
יא - ויש מקילים שלא ליטול ידיו אם אינו אכל בידיו אלא בעזרת מזלג וכדו'.
יב - ואולי זו כוונת הנעם אלימלך שאף שמי שמחמיר כזוהר בחג השבועות יכול להתנהג עפ"י המבואר בשולחן ערוך.

במדבר סיני

/ הרב איתמר הרשקו

לע"נ אמי מורתי רות ב"ר חיים יהודה

חומש הפקודים המספר את קורות עם ישראל בארבעים שנות נדודיו, מתחיל בתיאור מניין העם שהיה בשנה השנית ליציאתם ממצרים. והגם שעניין זה הוא מאוחר לפרשת 'פסח שני', שנאמרה לישראל כבר בזמן פסח ראשון[1]. בכל זאת התורה הקדימה את המאוחר, וסיפרה על מניין עם ישראל שהחל בראש חודש אייר.

ואמנם אם נתבונן בדבר, זהו סדר הדברים הנכון. שכן אמנם הציווי על פסח שני היה כבר בחודש ניסן, אך ישראל קיימו זאת בפועל רק בי"ד באייר. ואילו מניין עם ישראל שהיה אמנם בראש חודש אייר - ענייננו החל כבר עם הקמת המשכן שהייתה בר"ח ניסן[2].

ובזה קדמה פרשה זו של מניין ישראל, לפרשת 'פסח שני'.

יחד עם זאת תיאור המקום בו מצטווה משה על כך, מיוחד הוא. שכן התורה מדגישה את מקום הציווי - **מדבר סיני**, הגם שישראל טרם יצאו מתחומי הר סיני עליו קבלו את התורה. ובנוסף הציווי נשמע למשה, מ**אוהל מועד**. וכל זאת על מנת שנדע, שמשה שוב לא עלה אל הר סיני לאחר שהוקם המשכן באוהל מועד[3].

ולמעשה ישנה כאן הדרכה גדולה לעם, ערב יציאתו למסע הנדודים - שהחל בעשרים באייר[4]. לא רק לזמן זה, כי אם כהדרכה לדורות עולם.

שכן כבר עם הגעתם של ישראל למדבר סיני, ה' מצווה אותם לא להתקרב ולא לגעת בהר סיני - לגודל קדושתו. ויחד עם זאת מתיר לעם לגשת ולעלות להר, לאחר תקיעת השופר וסיום מעמד קבלת התורה[5]. ובדבר זה מדגישה התורה את מעמדו הארעי, וקדושת המקום הזמנית.

מעין זה מצאנו גם בהיתר הבמות, ששב ובא. החל מימות משכן אוהל מועד - דרך גלגל, שילה, נוב וגבעון. ועד להגעה לנחלה שבירושלים שבאה עם הקמת המקדש בתוכה, ושוב אין מקום אחר לשכינה לשכון בו.

ובכל מקום שבו רק מצאנו מנוחה, לא הייתה היא אלא זמנית. ומשכך הוא הדבר - בטלה קדושת המקום, עם תום השראת השכינה שם.

ויש כאן לימוד גדול לעם ישראל, לכל דורותיו עד ימינו אנו. כיצד עלינו להמשיך ולבנות עצמנו, מיד לאחר שהשלמנו את מדרגתנו הקודמת. כדרך שהותר לנו לעלות להר סיני, מיד עם תום קבלת התורה. וכשם שהותר לישראל להיכנס למקום אוהל מועד, לאחר שפורק והועמס על העגלות.

ובכל עת בו נדרשנו להתקדם, ארע עמנו מעין זה.

בתחילת כניסתנו לארץ היינו תחת הנהגת השופטים - מימות יהושע ועד לימי שמואל. כשבכל השנים ההם היה המשכן בשילה בנוי כבית אבנים, אך עדיין עם פרוכת המכסה את גגו[6].

אח"כ נאלצנו להתקדם לעבר המלכות - תחילה במלכות שאול ובניו, ואח"כ במלכות בית דוד ומלכות ישראל. וגם שם היו כמה שלבים בדרך, החל מהמעבר לנוב עיר הכהנים - דרך הבמה שבגבעון ועד להקמת בית המקדש הראשון שבירושלים.

שבתחילה היה המשכן חסר את העיקר שבו - ארון הברית שנלקח בשבי, בסוף ימי שאול. והגם שהקמנו משכן בעיר נוב ואח"כ בגבעון, לא היה שם את ארון הברית. וכך הייתה גם מלכות שאול - מלכות זמנית שהעיקר חסר בה. שכן ה' בחר בדוד עבדו להיות נגיד על עמו לעולמים, כשם שבחר בירושלים למקום השכנת השכינה. אלא שבדרך למימוש הבחירות הללו, נאלצנו לעבור במקומות זמניים - המשמשים כמנוחה רגעית לפני ההגעה לנחלה השלימה.

ואמנם גם לאחר שנמשח דוד למלך על ישראל, טרם זכינו לשלימות. שכן ארון ה' היה עדיין בנדודיו, וטרם עלה אל הר ה' - מקומו הנצחי. וגם כאשר דוד מבין שעליו להעלות את הארון לעירו - עיר דוד. אין הוא מכין לארון מקום, כי אם ביריעות אוהל כדוגמת השראת השכינה במדבר. ולכן כשמבקש דוד לבנות בית קבע לה', הנביא מבשר לו שאין זו העת לכך - ורק שלמה בנו יזכה להשלים מלאכה זו.

הדרך בה הקב"ה רומז לדוד על כך היא ע"י האמירה, שמזמן יציאת מצרים ועד היום עברה השכינה מאוהל אחד למשנהו - ולא נתבקשנו להקים בית מיוחד לה'[7]. וכל זאת משום שטרם הגענו לדרגה החדשה, הנדרשת לצורך הקמת בית הקבע לשכינה.

ואכן דוד הבין זאת בערוב ימיו, כשלא יכל עוד להקטיר בבמה. שחיכה הוא כבר לעבוד את העבודה השלימה, שבבית המקדש[8]. ואילו שלמה בנו לא הבין זאת[9], אלא לאחר שהקריב אלף עולות בבמה אשר בגבעון[10]. ובכך הוא ראה כמה חסר העיקר מן הספר, שאין מנוח לנפשו אפילו בכמות כזו של עולות.

ולכן כשנגלה אליו הקב"ה בגבעון באותו הלילה[11], מבקש שלמה מה' שיתן לו חכמה - כזו המסוגלת להבין את העיקר ולהניח לטפל. ושלמה אכן מקבל זאת, כשניתנת לו חכמה הגדולה מכל אשר זכה לה אדם לפניו[12]. והוא אשר הביא לבסוף את הארון למקומו, בבית הבחירה[13] - לעולמים.

וזה מה שכתבה התורה בפסוק הראשן של ספר הפקודים - **במדבר סיני באוהל מועד**. שכן עיקר השראת השכינה תלויה במקום הארון אשר נמצא באוהל. תחילה היה הארון באוהל מועד אשר הקים משה עם רדתו מהר סיני[14], אח"כ הוא הוכנס למשכן אשר במדבר. ומשם נדד הארון והמשכן לגלגל, והוכנס לבסוף לבית ה' אשר בשילה.

וכשלב ביניים שבין חורבן שילה ובניית המקדש, נדד הארון לארץ פלישתים ואח"כ היה בבית עובד אדום ובעיר דוד. כשכל מקומות אלו שימשו רק כמנוחה זמנית, וכך היה גם מצבו הרוחני של העם.

וכשהוכשרו הלבבות עם הקמת מלכות דוד ושלמה - הובא והוכנס הארון למקומו, בבית העולמים.

ואף אנו בימינו אלו ממש, של ציון יום שחרור ירושלים לפני חמישים וארבע שנים. נתבעים להתקדם ולעלות קומה, בכך שניתן אל לבנו לשמוע את דבר ה' הקורא לנו - שאו את ראש כל עדת ישראל. להרים ולרומם את קרנם של ישראל, הראויים לבוא ולרשת את הארץ[15].

1 - **בחדש הראשון** פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר למדת (פסחים פ"ק ספרי) שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה - רש"י במדבר ט, א

2 - מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה (במ"ר ב, יט)... באחד בניסן הוקם המשכן (שם מ, יז), ובאחד באייר מנאם - שם א, א

3 - **במדבר סיני** להודיע כי לא עלה משה אל הר סיני, אחר היות הכבוד באהל מועד - אבן עזרא במדבר א, א

4 - **בחדש השני** נמצאת אתה אומר שנים עשר חודש חסר י' ימים עשו בחורב שהרי בראש חודש סיון חנו שם ולא נסעו עד עשרים באייר לשנה הבאה - רש"י במדבר י, יא

5 - **במשוך היבל** כשימשוך היובל קול ארוך הוא סימן סלוק שכינה והפסקת הקול וכיון שאסתלק הם רשאין לעלות - רש"י שמות יט, יג

6 - א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כתוב אחד אומר (שמואל א א, כד) 'ותביאהו **בית** ה' שילה', וכתוב אחד אומר (תהלים עח, ס) 'ויטש (את) משכן שילה **אהל** שכן באדם' וכתיב (תהלים עח, סז) 'וימאס ב**אהל** יוסף ובשבט אפרים לא בחר'. הא כיצד לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה - זבחים, קיח.

7 - כי לא ישבתי בבית למיום העלתי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן. בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי את ישראל לאמר למה לא בניתם לי בית ארזים - שמואל ב ז, ח

8 - **בעת ההיא** זה נמשך אל מה שיאמר בסימן כ"ב שאמר זה הוא בית ה', שזה נודע לו, ממה שראה כי ענהו ה', הוא מה שירדה אש מן השמים ונעצרה המגפה. ממה שזבח שם, שזה היה עפ"י ה', הגם שמשכן ה' ומזבח העולה היה בעת ההיא בגבעון. **ולא יכול דוד ללכת** כי הבטיחו המלאך והוכרח להעלות דוקא שם, ושם לא נבעת מן המלאך... מכל זה ידע שהוא מקום המיועד לבית הבחירה, וע"כ 'ויאמר דוד זה הוא בית ה' האלהים' וכו' - מלבי"ם דברי הימים א כא, כח

9 - ויאהב שלמה את יהוה ללכת בחקות דוד אביו רק בבמות הוא מזבח ומקטיר - מלכים א ג, ג

10 - וילך המלך גבענה לזבח שם כי היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה על המזבח ההוא - שם, ד

11 - בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלקים שאל מה אתן לך - שם, ה

12 - הנה עשיתי כדבריך הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר כמוך לא היה לפניך ואחריך לא יקום כמוך - שם, יב

13 - **כי ה' בחר בך לבנות בית למקדש** לא לבנות לו לדור בו כי השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו אלא למקדש לצורך הארון שנקרא מקדש דכתיב (במדבר י') ונשאו הקהתים נושאי המקדש והוא הארון - רש"י דברי הימים א כח, י

14 - **בעת ההוא** לסוף מ' יום נתרצה לי ואמר לי פסל לך ואח"כ ועשית ארון ואני עשיתי ארון תחלה שכשאבוא והלוחות בידי היכן אתנם ולא זה הוא הארון שעשה בצלאל שהרי משכן לא נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים כי ברדתו מן ההר צוה להם על מלאכת המשכן ובצלאל עשה משכן תחלה ואח"כ ארון וכלים נמצא זה ארון אחר היה וזהו שהיה יוצא עמהם למלחמה ואותו שעשה בצלאל לא יצא למלחמה אלא בימי עלי ונענשו עליו ונשבה - רש"י דברים י, א

15 - **שאו את ראש כל עדת** לפי שמעתה צריכים ללכת לארץ ישראל ובני עשרים ראוים לצאת בצבא המלחמה שהרי בעשרים בחדש השני הזה נעלה הענן כדכתיב בפרשת בהעלותך וכתב שם 'נוסעים אנחנו אל המקום' וגו', ולכך צוה הק' בתחילת חדש זה למנותן - רשב"ם במדבר א, ב

סיפור לשבת

דעת תורה!!!

בעיר קלרש הסמוכה לקישינוב התגוררו שני יהודים עשירים שהשתדכו זה עם זה. כל צד התחייב להעניק נדוניה, מתנות ומלבושי כבוד לחתן ולכלה, כמנהג הימים ההם. החתונה עצמה נדחתה לעוד כמה שנים, לעת שהחתן והכלה, שעדיין היו צעירים לימים, יגיעו לפרקם. בינתיים התהפך הגלגל על אבי הכלה. הוא הסתבך במסחרו, הפסיד כסף רב. רכושו, ואף רכוש אחרים שהשקיעו אצלו, ירד לטמיון. זמן החתונה שהגיע מצא אותו במצב קשה, מבלי כל יכולת לספק את התחייבויותיו. צד החתן נטה לבטל את השידוך, אך מאחר ובאותם ימים ידעו לשמור על כבוד בת ישראל, פנו למחותן וביקשו שהוא מצדו יודיע כי הוא מסכים לבטל את השידוך, כיון שאינו יכול להתקיים בתנאים הנוכחיים. להפתעתם, לא רק שאבי הכלה סירב לקבל את ה'תנאים' בחזרה, אלא שאף הייתה לו דרישה נועזת: הוא ביקש שאבי החתן ישליש עבור הזוג גם את כסף הנדוניה-המתנות והבגדים שהוא עצמו התחייב לתת. ולא זו בלבד, אלא שיעשה זאת כבר כעת, לפני החתונה, כדרך הנגידים! הדרישה העלתה את חמתו של אבי החתן, ושניהם החלו להידיין ולהתנצח זה עם זה, עד שאבי החתן הזמין את אבי הכלה לדין תורה לפני רבה של קלרש. אבי הכלה, שידע היטב כי לא יזכה בדין, לא הסכים לבוא, ואף על השידוך לא הסכים לוותר. בצר לו נסע אבי החתן אל רבה של קישינוב, רבי אריה ליבוש זצ"ל, להסיח לפניו את צערו. הוא הגיע לשם בערב שבת אחר חצות, בשעה שהרב כבר התכונן לקבל את פני השבת. הרב הספיק לקבלו בסבר פנים יפות ואף שמע ממנו את עיקרי תלונותיו וטענותיו על אבי הכלה. שקע הרב במחשבות, התהלך בחדר הנה והנה, ולאחר מכן פנה אליו בחיבה: 'ערב שבת כעת, ואיני יכול לומר לך את דעתי בעניין, אבל מלים אחדות אומר לך: צריך אתה להודות לה' על שבאת אלי'...

שמע אבי החתן את הדברים ועיניו אורו. 'אם כך אמר הרב', הרהר בליבו, 'מן הסתם הוא ימצא כבר את הדרך להכריח את אבי הכלה להסכים לביטול השידוך'. במוצאי שבת נכנס אבי החתן לבית הרב לשמוע את דעתו ועצתו, ואז אמר לו הרב: 'מחובתך למלא את דרישותיו של אבי הכלה, להשליש את הנדוניה, ולתת גם את מה שהוא התחייב לתת, ויש לעשות את החתונה בהקדם האפשרי!'. הדברים יצאו מפי רבה הנערץ של קישינוב, ופני האב חפו. הוא נבהל ונדהם, לרגע החוויר ולמשנהו האדים. עמד כמשותק איברים ואחר כך פתח את פיו בתהייה ובהתרעמות: 'לאחר פסק דין כזה מכבוד תורתו, תמה אני על מה שאמר לי בערב שבת-כי עלי להודות לה' שבאתי אליו. והלא ברור הדבר שכל רב אחר לא היה פוסק כמותו, ולא היה מחייב אותי למלא את דרישותיו ותביעותיו של אבי הכלה, שאינן צודקות כלל!' חיוך קל ריחף על פניו של רבי אריה ליבוש בשעה שהשיב לו: 'רואה אני כי לא הבנת

את כוונת הדברים שאמרתילך בערב שבת. כוונתי הייתה לומר, כי עליך להודות לה' שאתה באת אלי, הרי יכול היה להיות להיפך, שאתה תהיה זה שתפסיד את ממונך ותהיה עני ואביון, ואבי הכלה יגיע להתאונן על שאתה מכריח אותו לקיים את השידוך. כעת, כשבאת אתה, יש לך להודות לה' על מצבך הטוב המאפשר לך לתת נדוניה, סבלונות ומלבושי כבוד גם בשביל החתן וגם בשביל הכלה!' מתוך קורת רוח ודעת נוחה נפרד אבי החתן מאת רבה של קישינוב, חזר לביתו ומילא את דרישות אבי הכלה...

{הרב חנניה צ'ולק שליט"א}

הדיבוק מבני ברק

בני ברק, שנת תש"ג או תש"ד. קולות מוזרים וגם סוג של גניחות עלו ובקעו מחדרה של הנערה. האמא מיהרה אליה, ושמעה ממנה משפטים בקול גברי לא מוכר ובשפה שנשמעה כמו פורטוגזית. א פחד א שרעק! הצטרפו לכך התפתלויות משונות, ונשמתם של ההורים כמעט שפרחה. ניסיונותיהם לפתח שיחה עם בתם נתקלו במוזרות בולטת, דוחה ומפחידה.

הרוקח המקומי הובא בסוד העניינים, הוזעק הביתה והתבקש לחוות דעה, פסק את פסוקו: "לפסיכיאטר". למחרת ביקר בעיר הרופא התורן כדרכו שלוש פעמים בכל שבוע, ואף הוא הפנה אותם למחלקת הנפש בבי"ח הדסה שבתל אביב. ההורים שקעו ביגון שאולה. פתאום בסתם בוקר של חול נפל עליהם כזה תיק. והנערה כבר תיכף בפרק האיש מקדש.

המשך בעמוד הבא...

החליטו לשמור על הדבר בסודי סודות ולצאת למסע המייסר בדרך להשגת מזור למחלתה הפתאומית, המוזרה והמפחידה של בתם.

המשפחה הקרובה כמו גם שכן או שניים ששמעו על המקרה, הוזהרו לנצור את הסוד, אך בבני ברק הקטנה של אותם הימים לא היה ניתן לכמוס ידיעה כה עסיסית. מעשה הדיבוק התפרסם, ולא מעט אנשים היו מתעכבים ליד הבית כדי לחזות בתופעה המרעישה, הנדירה והעל טבעית. הפרסום גזר על המשפחה הסתגרות פנימית בין ארבעת כתלי הבית. אין בית כנסת, אין עבודה, בקושי מתירים לעצמם לצאת לסבב חטוף של קניות. את הנערה הלעיטו בסמי שינה כדי שתירדם והדיבוק לא יהא פעיל ויזיק לה.

שניים מהתושבים, הרב א' וייס והרב י' זכריה, ביקרו אצל רב העיר הגאון רבי יעקב לנדא זצ"ל, שהורה להם לנסוע לתל אביב, אך לא להדסה כי אם למעונו של הצדיק רבי ישראל מהוסיאטין זצ"ל. "אינני יודע", הדגיש הרב לנדא, "אם זה דיבוק או מחלה אחרת. קטן אני מלהבין בנושאים אלה".

מכיוון שמונית לא הייתה זמינה, זימן הרב וייס עגלה רתומה לסוסים. החולה שהשמיעה קולות התנגדות הושבה שם ונקשרה למושב ולצדה שני הוריה. הרב וייס והרב זכריה הצטרפו לנסיעה, שהתנהלה באיטיות מרגיזה מלווה במתח כבד מהתפרצויות לא צפויות.

סוף-סוף הגיעו לרחוב ביאליק, מעון הרבי מהוסיאטין, והגבאי הזדרז לרשום 'קוויטל'. הוא נכנס פנימה, ביקש להכניס את ההורים, אך נענה בשלילה. את המלווים הסכים הרבי לקבל, ובצאתם סיפרו שתשובתו לא הייתה די מובנת עבורם, אך הם הבינו מדבריו משהו על 'חלון'. באכזבה מסוימת עלו האנשים לעגלה במטרה לשוב לבני ברק.

העגלה יצאה מרחוב ביאליק לרחוב אלנבי, ומכאן שמאלה עד לכיכר המושבות, כאן שוב שמאלה על דרך פתח תקווה לכיוון בני ברק. ואז זה קרה: הדיבוק החל להתפרע, והנערה החלה לקרוע את הרצועות הקושרות. העגלון נעצר. היא נמלטה מן העגלה ונצמדה לעמוד חשמל סמוך בבכי מר. הבלגן הוציא החוצה אנשים מהבתים, עוברי אורח בעגלות ובמוניות נעצרו אף הם לחזות. ההורים הנכלמים לא ידעו את נפשם והאמא קוננה בקול רם על מה שהרוויחו מהנסיעה לרבי. אט אט נרגע הדיבוק, השתחרר מן העמוד ועלה שוב לעגלה. בהגיעם הביתה ביקש ברורות שיוליכוהו לכיוון החלון, ושם באחת חל השינוי: הנערה חזרה להיות כאחד האדם!

זמן מה לאחר האירוע ביקר הגר"י לנדא אצל האדמו"ר מהוסיאטין. הוא הזכיר את מאורע הדיבוק והרבי הצטנע: אה, הרב מגזים. זה דיבוק זה? והוסיף: "השי"ת יעזור שהאירוע יישכח".

מופת, מה השאלה? אך שנים רבות לאחר מכן סיפר זאת הגר"י לנדא זצ"ל והצביע על מופת כפול ומכופל שבאותו סיפור: צא וראה, הנערה נישאה ללא שהיות, הקימה בית נאמן בישראל ואף הביאה לעולם דור ישרים יבורך. כל בניה ובנותיה נישאו ללא כל הפרעה בשידוכיהם, איש לא זוכר את אשר עבר על אישה זו ואיש לא מזכיר בעיה זו. המשערים אתם – סיים – את משמעותה של המילה "יישכח"?

('אמרו צדיק' להרב מאיר צבי גרוזמן)

שביבים / שאול שיף

סמקן ירקן וברקן...

/ הרב ישראל חיים בלומנטל

(מתוך הסידרה "כך מחנכים")

מובא במדרש (במדבר רבה ב, ג): בְּשָׁעָה שֶׁגִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי יָרְדוּ עִמּוֹ כ"ב רִבְבוֹת שֶׁל מַלְאָכִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח, יח) רֶכֶב אֱלֹקִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, וְהָיוּ כֻלָּם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה, י) דָּגוּל מֵרְבָבָה, כֵּיוָן שֶׁרָאוּ אוֹתָן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים, הִתְחִילוּ מִתְאַוִּים לִדְגָלִים, אָמְרוּ מַה לַּוַּאי כָּךְ אָנוּ נַעֲשִׂים דְּגָלִים כְּמוֹתָן, וכו'. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תהלים כ, ו) נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וגו', אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַה נִּתְאַוִּיתֶם לַעֲשׂוֹת דְּגָלִים, חַייֶכֶם שֶׁאֲנִי מְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם, (תהלים כ, ו) יְמַלֵּא ה' כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ, מִיָּד הוֹדִיעַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר לְמֹשֶׁה לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ.

המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל, בספרו אור יהל (חלק ג' עמוד שנ"ו), מבחין בהבדל יסודי בין המלאכים לבין בני האדם, כדלהלן:

בקרב המלאכים אין קנאה או שנאה ותחרות, ולכן "כולם אהובים כולם ברורים כולם גיבורים וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה". לעומת זאת האדם, יסודו מעפר וסופו לעפר, בנפשו יביא לחמו, ורבה הקנאה השנאה והתחרות וממילא רחוקה האחדות.

משה רבנו חשש מכך, ולכן כשביקשו דגלים והשי"ת הסכים לכך, אומרים חז"ל בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ, הִתְחִיל מֹשֶׁה מֵצֵר, אָמַר עַכְשָׁו עֲתִידָה הַמַּחֲלֹקֶת לְהִנָּתֵן בֵּין הַשְּׁבָטִים, אִם אֲנִי אוֹמֵר לְשִׁבְטוֹ שֶׁל יְהוּדָה שֶׁיִּשְׂרֶה בַּמִּזְרָח וְהוּא אוֹמֵר אִי אֶפְשִׁי אֶלָּא בַּדָּרוֹם, וְכֵן רְאוּבֵן וְכֵן אֶפְרַיִם וְכֵן כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט (במדבר רבה ב, ז).

כאשר מלאך רואה מעלה בחברו, אינו מתקנא בו, אלא אדרבה

מרומם אותו עליו, וכמו שציטטנו "וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה". זו אחדות שלימה ואמיתית. לזה נתאוו ישראל.

בורא עולם הבין זאת ולכן "אָמַר לְמשֶׁה לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְאַוּוּ". בשעה ההיא הגיעו ישראל למעלה הגבוהה ביותר, מכיוון שבערה בם אש קודש ותשוקה להיות כמלאכי השרת, נסתלק מהם כל שמץ של פירוד לבבות **וכל מידותיהם היו מופנות רק לרומם את מי שראו בו מעלה** - יהודה בראש, אם כי ראובן הבכור, ואינו מתקנא בו. יששכר וזבולון אצל יהודה וכן כולם ללא קנאה או שנאה ותחרות.

***

ראש ישיבת נחלת שלמה, הרה"ג אברהם ארלנגר שליט"א, מאיר את עינינו בעקבות כך : אחר מאות שנים של עבדות במצרים, כאשר הגיעו ישראל למ"ט שערי טומאה, נכנסים בני ישראל בבת אחת לתואר של "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שמות יט, ו).

איך הגיע עם שרק לפני כמה שבועות אמרו עליהם מלאכי השרת: "הללו והללו עובדי עבודה זרה", לעם קדוש? מה רומם אותם להיכנס לדרגה של "ממלכת כהנים"?

התשובה היא - עצם האמירה הזו. עצם זה שהם נקראים על ידי מלכו של עולם "ממלכת כהנים וגוי קדוש" נסך בהם תחושה שך נסיכים. הם שמעו מילים מרוממות וזה מה שנתן להם את הכוחות לעלות ולהתעלות לרום פסגות. בורא עולם מחשיב אותנו!

אחרי כל שיטות החינוך שניסו בכל הדורות, ואחר כל אמצעי המשמעת והענישה, קמה וגם ניצבה הדרך המקורית - לרומם כל תלמיד. לתת לו את חשיבותו ולהעריך אותו. כשירגיש חשוב, רוב מעשיו הקטנוניים והליכותיו העקלקלות ייעלמו מאליהן, כי 'בן מלך' הולך ב'דרך המלך'.

שמעתי מידידי הרב יצחק שוורץ (שנכח בשעת מעשה) שהגאון רבי ישעיהו גולדשמידט זצ"ל סיפר לגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, שכאשר היה בחור בישיבה, הבחורים התקשו מאוד למצוא בת זוג. זאת, למרות שהיו אז בחורים שידעו את הש"ס עם הפוסקים על כף היד. בני הישיבות היו בעדיפות נמוכה באותה תקופה ונאלצו להמתין שנים רבות עד שמצאו מי שתסכים להינשא להם.

שאל הרב ברלין: מה החזיק את הבחורים כל אותן שנים? איך הם שרדו עשר ולפעמים עשרים שנה בישיבה?

השיב הרב גולדשמידט: ראשי הישיבה רוממו אותנו, החשיבו אותנו והוקירו וייקרו כל בחור. אם אחד שאל שאלה טובה, זה היה הנושא המדובר באותו היום בבית המדרש. כולם רעשו וגעשו בדיונים מקיפים על שאלתו.

כאשר בחור השיב על קושיא של ראש הישיבה, הוא שמח ועלז להכניס את כולנו לאווירת השמחה הגדולה עד שכתלי בית המדרש רגשו ורעשו ואף 'רקדו' מעוצמת התשובה ומרוב שמחה.

***

ממשיך הרב ארלנגר: הדבר אינו אמור רק ברב ותלמיד. בכל בית אלו הכללים. ומביא על כך סיפור:

בערב פסח הכול טרודים בהכנות לחג. הלחץ גורם פעמים רבות גם למתח. באחד הבתים 'הגיעו מים עד נפש' עד שאחד הילדים, רגיש ופגיע, אשר בלאו הכי התחיל 'לנשור' ממסגרת הלימודים ולפזול החוצה, עזב את הבית. הוא לא יכול היה לסבול את האוירה הזו...

מאותו רגע לא חדלה אחותו אורית - בעיצומן של ההכנות לחג -מדאגה לילד: היכן הוא? האם ישוב? מה לעשות? היכן לחפשו?

הלילה ירד. תפילת ערבית הסתיימה זה מכבר בבתי הכנסת, אך הילד איננו. אבי המשפחה פנה למרן "הסטייפלר" להתייעץ: מה עושים? השיב הסטייפלר: אל תתחילו את עריכת הסדר עד שהוא ישוב! ממתינים וממתינים, והילד בושש לבוא. האב שוב פנה לסטייפלר, והא שוב אמר: תמתינו! והנה, הדלת נפתחת! הבן מגיע!

כשנכנס פרצו כולם בקריאות שמחה! מעולם לא שמחו כל כך כשנכנס הביתה... הוא הביט על שולחן הסדר הערוך, וראה שכולם סביב השולחן, אך לא התחילו אלא המתינו לו..

הוא נעמד ושאל, וכמעט המילים נעתקו מפיו: חיכיתם ליי?!?!?!... ופרץ בבכי. גם בני הבית בכו כנגדו...

לא ניתן לכמת במילים מה שזה עשה לו. הוא הרגיש שהוא 'שווה משהו'! כולם המתינו רק לו, ועוד מתי? בליל הסדר העמוס והארוך והמלא תוכן!!! מחכים רק לו!

בבת אחת נעלמו כל הרגשות השליליים והכעס, והבחור חזר לקדמותו! החל מתפקד בבית, חזר להתפלל בציבור ושב ללימודים, והכל בגלל התחושה הברורה שחש בלילה זה: אני שווה משהו!

***

בספר "נאה דורש" מביא רבי יעקב שיש שליט"א: שמעתי סיפור מדהים בשם **הרב וקסמן** שליט"א, ראש ישיבת מאור יצחק, וכך סיפר:

בצעירותי, כשלמדתי ב'חיידר', המלמד היה יהודי הונגרי, ניצול שואה, שעבר את התופת הגרמנית בשנת תש"ד. אנחנו היינו קבוצה של ילדים מאוד שובבים, וכשעברנו את הקו האדום היינו רואים שהוא ממלמל מילים מוזרות... זה היה נשמע כמו קללות בהונגרית... זה חזר על עצמו כל אימת שהיינו משתוללים.

בסוף השנה, כשבאנו להיפרד ממנו ולהגיד לו תודה רבה, אחד התלמידים אזר אומץ ושאל אותו: "מה הם הדברים האלה בהונגרית שהרב היה ממלמל לעצמו בשעה שהשתוללנו?"

נענה המלמד ואמר: "לא היו אלו מילים בהונגרית. אמרתי את שמות אבני החושן, כפי שמתרגם אותם האונקלוס: 'סמקן ירקן וברקן, אזמרגדין שבזיז וסבהלום, קנכירי טרקיא ועין עגלא, כרום ימא וברולא ופנתירי'. אמרתי לעצמי: אמנם אתם מאד מרגיזים אותי, מכעיסים אותי, אבל כל ילד הוא יהלום! גם אם ילד משתולל סוף סוף הוא אבן מאבני החושן! הילד הזה הוא אודם, השני פטדה והשלישי ברקת. נכון, עכשיו הוא משתולל, אבל בהמשך החיים הוא ינווט את עצמו, ואת כל האנרגיות שלו הוא ינצל לדברים טובים. ההתנהגות שלו היא חיצונית בלבד, אבל בפנימיות שלו הוא יהלום נוצץ. בצורה הזאת הצלחתי להרגיע את עצמי.

***

הרב יהושע לייבזון מביא מעשה ששמע מהגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א ומופיע בספר דורש טוב:

זהו סיפורו של בנו של אחד משופטי בית המשפט העליון שחזר בתשובה. היום הוא משמש כמרצה בכיר, ר"מ בישיבה, ותלמיד חכם גדול. הוא סיפר סיפור מדהים על הגורם המרכזי לחזרתו בתשובה.

הסיפור מתחיל כשהצעיר החליט שהוא יוצא לטיול בהודו, 'קצת להתאוורר'. בהודו החוק אוסר למי שבא לחוף הים להביא עמו משקאות חריפים מהבית, אלא - אם רצונו לשתות - עליו לקנות

זאת בקיוסק הממוקם על חוף הים. כך יכולים הזכיינים, שזכו במכרז על ניהול הקיוסק, לגבות מחיר מפולפל על כל פחית בירה... אדם שנתפס מוציא פחית בירה מתיקו - צפוי לקנס כספי גבוה.

אך לדאבוננו, כולם יודעים ש'ישראלי' הוא שם לוואי לטיפוס חצוף, לא ממושמע, משום ש"כשהם יורדים - יורדים עד התהום", ולכן גם מיודעינו החליט לא להיות 'פרייאר', ולא הסכים בשום פנים לשלם חמישה דולר על פחית בירה שעולה חצי דולר בחנות רגילה, ולכן הביא אתו פחית מהבית. דא עקא, באותו רגע ששלף את הפחית מהתיק, קפץ לעברו הודי אחד, והחל לצעוק עליו באנגלית "גנב! חצוף!" לאחר שסינן לעברו עוד כמה קללות מפיו. לפתע - בבת אחת נעצר, ופנה אליו: "רגע! האם אתה יהודי?" ומשהשיב בחיוב, החל הלה להתנצל: "סליחה! לא התכוונתי! לא התכוונתי לפגוע ביהודי"... ההודי מיהר להסתלק, אך לאחר כמה דקות חזר, ופנה אל אותו ישראלי ושאל: "האם תוכל לעשות לי טובה, ולבוא איתי אל הכפר שלי? יש לי וֶספה, ואני מבטיח לך שבדרך לכפר, אכנס אתך לכל מיני אתרים מעניינים, שתהנה מהם מאד. הרי באת לכאן כדי להנות - סמוך עלי, ואתה תהנה"! ההודי עמד על שלו ופשוט שיגע אותו, עד שלבסוף הסכים. ואכן ההוא עמד בהבטחתו! הוא הכניס אותו לכל מיני מקומות מדהימים ביופיים, שאמנם האריכו את משך הנסיעה, אבל הדבר היה שווה בהחלט. בסופו של דבר הגיעו לכפר. לפי התנהגות התושבים, שהתייחסו להודי בהדרת כבוד, הבין שהוא היה ה'מוכתר' של הכפר. הוא הורה לאורח לשבת על ספסל שעמד במרכז הכפר, ולהמתין. הוא בעצמו נסע עם הוֶספה, ועבר מבית לבית, לקרוא לכל תושבי הכפר להתאסף ולבוא אל הספסל עליו ישב הבחור. כעבור דקות ספורות התאספו כל תושבי הכפר, הודים כפריים תמימים, סביב מיודענו הישראלי. ההודי ירד מעל גבי הוֶספה, השתיק את כולם, ואמר להם: "היושב כאן על הספסל הוא מהעם הנבחר! הוא יהודי! הוא חלק מהעם שהאלוקים בחר בו"! כל הכפריים החלו להתרגש... להזיע... חלקם מיהרו להביא פרחים, וחלקם מיהרו לבתיהם להביא לו שקדים ואגוזים. מרוב התרגשות הם פשוט לא ידעו מה לעשות עם עצמם... "אני מבקש שתבינו", המשיך הלה לספר את סיפורו האישי, "ישבתי שם, חילוני גמור, עם קוצים ועגילים, ואמרתי לעצמי: על מה הוא מדבר? על מה התרגשות הקהל? מה זה עם נבחר? במה אני שונה מהם? הרגשתי כל כך לא טוב עם זה ונדרתי בליבי: הדבר הראשון שאני עושה כשאחזור לארץ, הוא לברר מה המשמעות של להיות חלק מהעם הנבחר? ממה הם כל כך מתלהבים ומתפעלים"?

"ואכן כששבתי ארצה בררתי על מקום בו אוכל ללמוד על משמעות היותי בן העם הנבחר. שלחו אותי לסמינר של "ערכים", וכך החל תהליך חזרתי בתשובה"... עד כאן הסיפור שסיפר. כל אומות העולם מכירים במעלתו של העם הנבחר. כולם יודעים שהיהודי הוא "בן אלוקים". הבעיה המרכזית היא שאנחנו לא יודעים את זה... אנחנו לא מכירים בייחודיות שלנו! אנחנו לא מתהלכים עם התחושה הזאת שאנחנו "בני אלוקים"!

במה מתבטא חוסר הידיעה הזאת?- ברצון להיות "כמו כולם"! כולם מתלבשים כך - גם אני רוצה להיות כמו כולם... זוהי כניעה מוחלטת לעמלק ששאף לכך שבני ישראל לא יכירו במעלתם הייחודית, וישאפו להיות "כמו כולם". הוא ידע היטב כי אין כל סיכוי לשנות את עם ישראל אם הם יקפידו לשמור על היותם "בני אלוקים". כדי לדרדר אותם לשאול תחתיות יש להכניס להם לראש את הרצון והשאיפה לחקות את פלוני, להידמות לאלמוני, להיות "כמו כולם"...

אנחנו נמצאים בסוף ימי ספירת העומר ומתקרבים בצעדי ענק לקראת יום מתן תורתנו. זה המקום וזה הזמן להפנים בנו את כל זה וכך לזכות ל"ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד"!!!

שבת שלום ומבורך!

לתגובות: Blu.israel@gmail.com

למה שבט לוי היה המעט מן השבטים?

/ הרב שמעון ממן שליט"א

"כל פקודי הלוים... שנים ועשרים אלף", רבנו אור החיים הקדוש זיע"א מביא את דברי הרמב"ן כאן שתמה, שהרי שבט לוי הוא לגיונו של מלך ידידי ה' וקרוביו. אשר לא חטאו בעגל, ולא נגפו ולא נהרגו ולא הושקו. והכיצד נתמעטו כל כך במנין שבטם מכל השבטים, הגם שהלויים נמנו מבן חודש ומעלה? ותירץ שריבוי השבט נולד עקב העינוי במצריים, כמו שאמר הכתוב "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ". ומכאן ראיה למה שאמרו (תנחומא וארא ו) ששבט לוי לא היו בשיעבוד מלאכת מצריים ובעבודת פרך, ע"כ. ולכן לא גדל שבט הלוי שלא היה בשיעבוד מצרים, כמו שאר השבטים שנשתעבדו בפרך. כלומר, ששבט לוי פרו ורבו כדרך כל הארץ, והגיעו למניין הראוי לפי דרך העולם. ומאידך שאר השבטים שנתקיים בהן ברכת ה' "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ" נתגדלו פי כמה מדרך טבעו של עולם.

נס עם בגדו של הפריץ

פעם עשה פריץ משתה גדול. קנה לו בד יקר לתפור ממנו מלבוש, ומסרו לחייט יהודי. טעה החייט, ותפר את הצד המחוספס למעלה, במקום שיהיה מבפנים והחלק מבחוץ.

מורא עלה על ראשו מהפריץ, כי באותם ימים היה יכול הפריץ לעשות כל מה שיעלה על רוחו. לא ידע היהודי לשית עצות בנפשו, ועלה ברעיונו ללכת לדינוב אל הרה"ק רבי יהושע זי"ע, שמא הוא ייתן לו עצה מה עושים. כאשר סיפר לרבי יהושע את סיפורו, אמר לו: לך הביתה, הבא לפריץ את המלבוש ללא כל מורא, והכל יהיה בסדר. חזר החייט לביתו, והביא מיד לפריץ את המלבוש שתפר לו. הפריץ שמח בו מאד, ובראותו שהחלק אינו מבחוץ אלא הצד המחוספס למעלה, אמר לחייט שהפעם תפר יותר טוב ויותר יפה מאשר אי פעם. שילם לו כמה שביקש, ועוד הוסיף לו מתנה מביתו על שתפר הפעם כל כך טוב. במשתה השתבח בבגד שהוא תפור כה טוב, ובכל פעם שהחייט בא אליו, הורה לתת לו איזה מתנה, מרוב שמחה על המלבוש. ויהי היום כשנסע הפריץ בדרך איבד את הבגד, ומאז כשבא אליו החייט לא נתן לו דבר. הלך היהודי שוב אל הרה"ק רבי יהושע זי"ע, לספר לו שמאז אבד הבגד אינו נותן לו יותר דבר. נענה הרבי: ברוך ה' שהוא כבר איבד את המלבוש, ואיני צריך יותר להחזיקו במוחי.

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net